

**ҮНЭТ ЦААСНЫ ДОТООД МЭДЭЭЛЭЛ, ТҮҮНИЙГ ЭЗЭМШИГЧИЙН
ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛ ДЭЭР ЯВУУЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТУХАЙ ЖУРАМ**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Энэхүү журмын зорилго нь Санхүүгийн Зохицуулах Хорооноос /цаашид “Хороо” гэх/ үнэт цаасны зах зээл дэх дотоод мэдээлэл /цаашид “дотоод мэдээлэл” гэх/-д тооцогдох мэдээллийн агуулга, жагсаалтыг тодорхойлох, түүний эзэмшигчийг тогтоох, дотоод мэдээлэл эзэмшигчийн үнэт цаасны зах зээлд явуулах үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.

1.2. Энэ журамд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд зааснаар ойлгохоос гадна дараах нэр томъёог дор дурьдсан утгаар ойлгоно:

1.2.1. “Дотоод мэдээлэл” гэж ҮЦЗЗТХ-ийн 76.1-д зааснаас гадна үнэт цаас гаргагчтай холбоотой нийтийн хүртээл болоогүй, нийтийн хүртээл болсон тохиолдолд тодорхой үнэт цаасны үнэ ханшид мэдэгдэхүйц хэмжээгээр нөлөө үзүүлэх мэдээллийг хэлнэ.

1.2.2. “Дотоод мэдээлэл эзэмшигч” гэж үнэт цаас гаргагчтай, эсхүл үнэт цаасны, үүсмэл санхүүгийн хэрэгслийн /цаашид “үнэт цаас” гэх/ арилжаатай холбоотой аливаа нэг дотоод мэдээллийг өөрийн эрхэлж буй ажил үүргийн дагуу болон бусад ямар нэг хэлбэрээр олж авах боломжтой эсхүл олж авсан этгээдийг;

1.2.3. “Дотоод мэдээлэл ашиглан үнэт цаасны арилжаанд оролцох” гэж үнэт цаасны үнэ ханш болон хөрөнгө оруулагчийн шийдвэрт мэдэгдэхүйцээр нөлөөлж болох дотоод мэдээллийг эзэмшигчийн дараах үйлдлийг ойлгоно:

1.2.3.1. дотоод мэдээллийг нийтийн хүртээл болохоос өмнө түүнийг ашиглан арилжаанд оролцох;

1.2.3.2. дотоод мэдээллийг нийтийн хүртээл болохоос өмнө түүнийг ашиглан зах зээлд нөлөө үзүүлэх зорилготой захиалга өгч, түүний нөлөөгөөр зах зээлд гарсан өөрчлөлтөөс ашиг олох гүйлгээ хийх;

1.2.3.3. үнэт цаас худалдан авах саналтай холбоотой дотоод мэдээллийг нийтийн хүртээл болохоос өмнө түүнийг ашиглан уг санал гаргагч эсхүл түүнийг төлөөлж буй этгээд арилжаанд оролцож ашиг олох гүйлгээ хийх;

1.2.4. “Нийтийн хүртээл болохоос өмнө” гэдгийг дараах утгаар ойлгоно:

1.2.4.1. үнэт цаас гаргагч нь 2 ба түүнээс дээш хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, Хороо, хөрөнгийн биржийн цахим хуудсаар үнэт цаас гаргагч болон нийтэд арилжаалагдаж байгаа үнэт цаасны талаарх дотоод мэдээллийг мэдээлэхээс өмнө;

1.2.4.2 үнэт цаас гаргагчийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар хэлэлцэн шийдвэрлэсэн асуудлын талаар холбогдох тогтоол, шийдвэр хэлбэржин гарахаас өмнө.

1.2.5. “холбогдох этгээд” гэж Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 4.1.30-д заасан этгээдийг;

1.2.6. “үнэт цаас гаргагчийн эрх бүхий албан тушаалтан” гэж Компанийн тухай хуулийн 84 дүгээр зүйлд заасан этгээдийг.

Хоёр. Үнэт цаасны дотоод мэдээлэл

2.1. Дотоод мэдээлэлд дараах мэдээлэл хамаарна:

2.1.1. хувьцаат компанийн хувь нийлүүлэгчдийн бүртгэл /Хувьцаа эзэмшигчийн овог, нэр, түүний өмчлөлд буй үнэт цаасны тоо, оршин суугаа хаяг/;

2.1.2. үнэт цаасны төлбөр тооцоо, хадгаламжийн байгууллага, кастодиан банк дахь харилцагчийн үндсэн болон холболтын дансны мэдээлэл;

2.1.3. зохицуулалттай этгээдтэй байгуулсан харилцагчийн гэрээ, үнэт цаас эзэмшигчийн үнэт цаасны зах зээлд ажиллах бодлого, зорилго, үйл ажиллагаатай холбогдсон мэдээ баримт;

2.1.4. үнэт цаасны зах зээлд оролцогчдын үйл ажиллагаанд Хорооноос болон эрх бүхий байгууллагаас хийсэн шалгалтын тайлан, бусад материалд орсон нийтэд тараагдаагүй мэдээ баримт;

2.1.5. үнэт цаасны төлбөр тооцоо, төвлөрсөн хадгаламжийн, кастодианы үйл ажиллагаа явуулахад хэрэглэдэг тооцоолох машины санах байгууламжид агуулж байгаа мэдээ;

2.1.6. үнэт цаасны арилжааны гүйлгээний мэдээ, дансны хуулга;

2.1.7. үнэт цаас гаргагчийн эзэмшигчдийн өмчийн үнийн дүнгийн 25 болон түүнээс дээш хувийн өөрчлөлт;

2.1.8. үнэт цаас гаргагчийн үйл ажиллагаа, бизнесийн орчинд гарсан томоохон өөрчлөлтүүд;

2.1.9. үнэт цаас гаргагчийн ашиг, алдагдал 25 болон түүнээс дээш хувиар өөрчлөгдөх;

2.1.10. үнэт цаас гаргагчийн өөрийн хөрөнгийн 25 хувь болон түүнээс дээш хэмжээтэй тэнцэх хэмжээний өр, зээлийн өөрчлөлт;

2.1.11. үнэт цаас гаргагч шинэ төрлийн үйл ажиллагаа эхлэх, үйл ажиллагааг зогсоох, үйл ажиллагаагаа худалдах;

2.1.12. үнэт цаас гаргагчийн борлуулалтын орлогын 25-аас дээш хувийг эзлэх үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл түдгэлзэх, хүчингүй болох, эсхүл хуульд заасан тохиолдолд худалдах, бэлэглэх зэрэг аливаа хэлбэрээр бусдад шилжүүлэх;

2.1.13. үнэт цаас гаргагчийн хөрөнгө, өр төлбөр, хувьцаа эзэмшигчдийн өмч болон үнэт цаас гаргагчийн үйл ажиллагаанд чухал нөлөө үзүүлэх гэрээ батлагдах шатандаа явж буй эсхүл батлагдсан;

2.1.14. санхүүгийн тайлангийн гол үзүүлэлтүүд нь өмнөх жилүүдийн болон ирээдүйд төлөвлөсөн тооцооноос 25 хувиас илүү хэмжээгээр өөрчлөгдөх;

2.1.15. үнэт цаас гаргагч нь өөрийн хөрөнгийн 15 болон түүнээс дээш хэмжээний өр төлбөр, нийт хөрөнгийн 2 болон түүнээс дээш хэмжээний хүү, алданги, торгууль төлөх үүрэг үүссэн тохиолдол;

2.1.16. хөрөнгө оруулалт, санхүүжилттэй холбоотой чухал шийдвэр гарсан (томоохон хэмжээний хөрөнгө оруулалт хийх, хөрөнгө худалдаж авах, шинэ бүтээгдэхүүн гаргах, шинэ техник, технологийг нэвтрүүлэх);

2.1.17. шинэ нээлт хийх, патент авах, ач холбогдол бүхий тусгай зөвшөөрөл эзэмших;

2.1.18. үнэт цаас гаргагчийн ирээдүйн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх ач холбогдол бүхий арга хэмжээнүүд;

2.1.19. үнэт цаас гаргагчийн удирдлагын бүтэц, хяналтад орсон өөрчлөлтүүд;

2.1.20. хувьцааны хяналтын багцыг аливаа этгээд дангаараа эсвэл нэгдмэл сонирхолтой этгээд хамтран худалдан авахаар тохиролцоонд хүрсэн, авсан;

2.1.21. үнэт цаас гаргагчийн эрх бүхий албан тушаалтны өмчлөлд байгаа хувьцааны багцад 5-аас дээш хувиар өөрчлөлт орсон;

2.1.22. үнэт цаас гаргагчийн үйл ажиллагааг нь зогсоохоор нэхэмжлэл гаргасан, түүний эрх бүхий албан тушаалтан, хяналтын багц эзэмшигчдийн үйлдэлтэй холбоотой асуудлаар хууль хяналтын байгууллагад хэрэг үүсгэгдсэн, эсхүл тэдгээр этгээд гэмт хэрэг үйлдсэн нь тогтоогдож, хуулийн дагуу шийтгэгдсэн;

2.1.23. үнэт цаас гаргагч нь охин болон хараат компанитай болсон;

2.1.24. охин болон хараат компанийн үйл ажиллагаа, хөрөнгө, эзэмшигчдийн өмч, өр, төлбөр, ашигт гарсан томоохон өөрчлөлтүүд;

2.1.25. үнэт цаас гаргагч ногдол ашиг хуваарилах шийдвэр болон ногдол ашиг тараахтай холбогдсон бусад мэдээлэл;

2.1.26. хороо, хөрөнгийн бирж, бусад эрх бүхий байгууллагаас бүртгэлтэй үнэт цаасны арилжааг түр зогсоох, бүртгэлээс хасах шийдвэр гарсан;

2.1.27. үнэт цаас гаргагч нь аливаа хэлбэрээр өөрчлөн байгуулагдах тухай шийдвэр гаргасан;

2.1.28. үнэт цаас гаргагчийн Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь өрийг хувьцаагаар солих тухай шийдвэр гаргасан;

2.1.29. үнэт цаас гаргагчийг татан буулгах, үйл ажиллагааг дуусгавар болгох тухай шийдвэр гаргасан;

2.1.30. үнэт цаас гаргагчийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөл үзүүлэх хууль тогтоомж, дүрэм журам, бусад эрх бүхий байгууллагын шийдвэр.

Гурав. Үнэт цаасны дотоод мэдээлэл эзэмшигч

3.1. Дотоод мэдээлэл эзэмшигчид дараах этгээд хамаарна:

3.1.1. Үнэт цаас гаргагч, түүний толгой болон охин, хараат компанийн эрх бүхий албан тушаалтан;

3.1.2. Үнэт цаас гаргагчийн нийтэд санал болгон гаргасан хувьцааны хяналтын багцыг эзэмшигч;

3.1.3. Өөрийн албан үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбогдон аль нэг үнэт цаас гаргагчтай холбоотой дотоод мэдээлийг олж авах боломжтой эсхүл олж авсан Хороо, хөрөнгийн бирж, үнэт цаасны зах зээлд оролцогч зохицуулалттай этгээдийн ажилтан, тэдгээрийн холбогдох этгээд;

3.1.4. Үнэт цаас гаргагчийн хараат бус зөвлөхүүд болох хуульч, аудитор, үнэлгээчин, бусад санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан, ажилтан;

3.1.5. Энэхүү журмын 2.1.13-д заасны дагуу үнэт цаас гаргагчтай аливаа гэрээ байгуулсан эсхүл гэрээ байгуулахаар завдаж буй этгээд, тэдгээр нь хуулийн этгээд бол эрх бүхий албан тушаалтан;

3.1.6. Энэхүү журмын 3.1.1-3.1.5-д заасан үүрэгт албан тушаалаас өөрчлөгдсөнөөс хойш 1 жилийн хугацаа өнгөрөөгүй байгаа этгээд.

3.2. Дотоод мэдээлэл эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:

3.2.1 үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль тогтоомж, дүрэм, журам, зааврыг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллах

3.2.2. хөрөнгө оруулагчийн эрх ашгийг хамгаалах

3.2.3. үнэт цаасны зах зээлийн талаар нийтэд сурталчлах, холбогдох мэдээ мэдээллийг зохих хууль тогтоомжийн дагуу хөрөнгө оруулагчдад хүргэх

3.2.3. үнэт цаасны зах зээл дээр өөрт оногдсон ажил үүргийг ил тод, шударга гүйцэтгэх

3.2.4. байгууллага, иргэдээс гаргасан санал, өргөдөл, гомдлыг шуурхай шийдвэрлэх

3.2.5. дотоод мэдээллийн нууцыг хадгалах.

4.1 Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд зааснаас гадна дотоод мэдээлэл эзэмшигчид, дотоод мэдээллийг нийтийн хүртээл болгохоос өмнө дараах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

4.1.1. дотоод мэдээлэл эзэмшиж буй давуу талаа ашиглан ашиг олох зорилгоор өөрийн болон бусад холбогдох этгээдийн дансаар үнэт цаасыг худалдах, худалдан авах арилжаа хийх;

4.1.2. дотоод мэдээллийг гуравдагч этгээдэд дамжуулах, мэдээлэх эсхүл гуравдагч этгээд дотоод мэдээллийг олж авах нөхцлийг бүрдүүлэх;

4.1.3. дотоод мэдээлэл ашиглан үнэт цаас худалдаж авах, худалдахыг гуравдагч этгээдэд зөвлөх, санал болгох;

4.1.4. дотоод мэдээллийг эзэмшиж буй гуравдагч этгээд, өөрийн болон бусад холбогдох этгээдийн дансаар үнэт цаасыг худалдах, худалдан авах, бусдад санал болгох, дотоод мэдээллийг дамжуулах, түүнчлэн дотоод мэдээллийг олж авах нөхцлийг бүрдүүлэх;

4.1.5. Энэ журмын 3.1.5-д заасан этгээд нь дотоод мэдээлэл эзэмшиж байх хугацаандаа гэрээ хэлцэл хийж буй үнэт цаас гаргагчийн болон түүний холбогдох этгээдийн үнэт цаасыг худалдах, худалдан авах, мөн түүнчлэн худалдан авах, худалдахыг гуравдагч этгээдэд зөвлөх, ятгах, үнэт цаас гаргагчтай хийж буй гэрээ хэлцлийн талаарх нийтийн хүртээл болоогүй байгаа мэдээллийг гуравдагч этгээдэд дамжуулах;

4.1.6. Хөрөнгө оруулагчдыг төөрөгдөлд оруулах мэдээллийг нийтийн хүртээл болгох;

4.1.7. Дотоод мэдээлэл эзэмшигчид нь энэхүү журмын 2.1-т заасан мэдээллийг нийтийн хүртээл болгохоос өмнө уг мэдээллийг санамсаргүй болон санаатайгаар бусдад дамжуулж, бусдад олж авах нөхцлийг бүрдүүлэх.

4.2. Хороо, Хөрөнгийн бирж болон хуулийн дагуу эрх бүхий бусад төрийн хянах, зохицуулах байгууллагын шаардлагын дагуу мэдээлэл хүргүүлсэн нь энэ журмын 4.1 дэх заалтыг зөрчсөнд тооцогдохгүй.

4.3. Үнэт цаасны зах зээлд зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхэлж буй этгээд нь хууль журмаар тогтоосон өөрийн чиг үүргээ хэрэгжүүлж байгаа дараах тохиолдлыг дотоод мэдээлэл ашиглан арилжаанд оролцсонд тооцохгүй:

4.3.1. Хууль тогтоомжийн дагуу баталгаажуулсан харилцагчийн захиалгыг биелүүлэх үйл ажиллагаа;

4.3.2. Аль нэг компанийн хяналтыг авах, нэгтгэхтэй холбоотой бөгөөд дотоод мэдээлэлд үндэслэсэн дараах үйл ажиллагаа:

4.3.2.1. хяналтыг нь авах гэж буй компанийн үнэт цаас эзэмшигчдээс тухайн саналыг хүлээн авах /хүлээн авахгүй байх/ талаар үүрэг хүлээх, дэмжих эсэх талаарх саналыг судлах;

4.3.2.2. хяналтыг авах, нэгтгэхтэй холбогдуулан худалдан авахаар санал болгож буй үнэт цаасны оронд санал болгож буй, эсхүл худалдан авах ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор гаргаж буй өөр үнэт цаасыг гаргах, байршуулах үйл ажиллагаанд андеррайтерын үйлчилгээ үзүүлэх;

4.3.2.3. хяналтыг авах, нэгтгэхтэй холбогдуулан худалдан авахаар санал болгож буй үнэт цаасны төлбөрийг төлөхтэй холбоотой ажиллагаа;

4.3.3. Хууль тогтоомжийн хүрээнд гүйцэтгэсэн гүйлгээтэй холбогдон эрсдэлийг бууруулах зорилгоор авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ;

4.3.4. Хороо болон хөрөнгийн биржийн дүрэм журмын дагуу нийтийн хүртээл болгох мэдээлэлд хамаарахгүй мэдээлэлд үндэслэн хийсэн ажил гүйлгээ;

Тав. Дотоод мэдээллийг нийтэд мэдээлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх

5.1. Дотоод мэдээлэлд хамаарах шийдвэр гарсан буюу тухайн үйл явдал болсоноос хойш тус мэдээллийг “Үнэт цаас гаргагчаас мэдээллийг нийтэд тогтмол хүргэх тухай журам”-ын дагуу 2 өдөрт багтаан нийтийн хүртээл болгоно.

5.2. Үнэт цаас гаргагч, зохицуулалттай этгээд болон мэдээллийг нийтийн хүртээл болгох үүрэг бүхий бусад байгууллага нь энэхүү журмын 2.1-т заасан мэдээллүүдийг үнэн зөв, бүрэн төгс, цаг тухайд нь нийтэд хүргэх үүрэгтэй.

5.3. Энэ журмын 4.1 дэх заалтыг зөрчсөн гэж үзэж, холбогдох арга хэмжээ авахын тулд тухайн хуулийн этгээдийн холбогдох ажилтан нь дотоод мэдээлэл эзэмшигч мөн эсэх, дотоод мэдээллийг мэдсэн байх боломжтой эсэх зэрэг нөхцөл байдлыг сайтар судлан тогтоосон байна.

5.4. Дотоод мэдээллийг нийтэд мэдээлэх, хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт тавих ажлын хүрээнд Хорооны үнэт цаасны гүйлгээний улсын байцаагч дараах эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ:

5.4.1. Дотоод мэдээллийг энэхүү журмаар тогтоосон хугацаанд нийтийн хүртээл болгохыг үнэт цаас гаргагч, зохицуулалттай этгээдээс шаардах;

5.4.2. Нийтийн хүртээл болгох шаардлагатай дотоод мэдээллийг нийтийн хүртээл болгох тохиромжтой хугацааг тогтоох;

5.4.3. Үнэт цаас гаргагч, үнэт цаасны зах зээлийн зохицуулалттай этгээдийн дотоод мэдээлэл, түүнийг эзэмшигчдийн талаарх мэдээллийг гаргуулах авах, танилцах;

5.4.4. Энэхүү журмын 4 дүгээр зүйлд хориглосон хууль бус ажиллагаанаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор үнэт цаас гаргагч болон зохицуулалттай этгээдэд зайны болон газар дээрх хяналт, шалгалтыг хийх;

5.4.5. Хяналт шалгалтын ажлын хүрээнд өөрийн болон бусдын нэрийн өмнөөс дотоод мэдээлэл ашиглан үнэт цаасны арилжаанд оролцсон байж болзошгүй гэж үзсэн этгээдийн үнэт цаасны арилжааны бүхий л мэдээллийг арилжаа эрхлэх байгууллага, үнэт цаасны төлбөр тооцооны байгууллага, үнэт цаасны хадгаламжийн байгууллага, үнэт цаасны зах зээлийн зохицуулалттай этгээдээс гаргуулан авах;

5.4.6. Дотоод мэдээлэл эзэмшигч этгээдийн гаргасан зөрчлийг гэмт хэргийн шинж чанартай гэж үзвэл холбогдох нотлох баримтыг бүрдүүлэн хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх;

5.4.7. Хяналт шалгалтын ажлын хүрээнд олж авсан дотоод мэдээллийн нууцыг хадгалах, хувийн ашиг сонирхолд ашиглахгүй байх.

Зургаа. Хариуцлага

6.1. Энэхүү журмыг зөрчсөн талаар гуравдагч этгээд болон арилжаа эрхлэх байгууллагын үндэслэл бүхий мэдээлэлд Хорооны Ажлын алба хяналт тавьж, үнэт цаасны арилжааг зогсоох, үйл ажиллагаа эрхлэхийг зөвшөөрсөн тусгай зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, мэргэжилтний ажил, үйлчилгээ явуулах эрхийг хязгаарлах хүртэл арга хэмжээ авч болно.

6.2. Энэхүү журмаар тогтоосон үүргээ биелүүлээгүй, хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан дотоод мэдээлэл эзэмшигчид Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 89 дүгээр зүйлд заасан захиргааны шийтгэл ногдуулна.